

KESKUSTELUALOITE 9/2002 vp

Taiteen yhteiskunnallinen merkitys

Eduskunnan puhemiehelle

Taide avaa ihmiselle luovan itseilmaisun, tunne-elämän kehittämisen ja itseyemmärryksen väylän, jonka kautta hän myös rakentaa identiteettiään ja jäsentää todellisuutta. Taide on yksilön perusoikeus.

Yhteisölle taide on luovaa, sosiaalista, kulttuurillista ja taloudellista pääomaa. Taiteen kasvava soveltava käyttö tuo esiin myös mm. taiteen terveyttä edistäviä vaikutuksia, vaikutuksia ympäristöön, muotoilun merkitystä ja muuta taiteen monipuolista käyttöä yrityselämässä.

Taide on itseisarvoista, mutta se rikastuttaa monin tavoin yksilöiden ja yhteisöjen elämää. Taide on yksilön esteettisen ja eettisen kasvun lähde. Yhteiskunnan kehityksen strategisena voimavarana se on rinnastettavissa tieteseen ja teknologiaan. Sama koskee sen merkitystä kansakunnan taloudellisen merkityksen perustana.

Nykyisen hallitusohjelman mukaan kulttuuri on entistä tärkeämpi kansallisen ja kansainvälisen kehityksen voimavara. Kulttuuripolitiikan asemaa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa vahvistetaan. Edelleen hallitusohjelmassa todetaan, että luovan toiminnan edellytysten kehittämiseksi laaditaan erityinen taide- ja taiteilijapoliittinen ohjelma.

Valtioneuvoston taide- ja taiteilijapolitiittisessa ohjelmaehdotuksessa esitetään pitkäjänteisen, poikkihallinnollisen *Luova hyvinvointiyhteiskunta -ohjelman* käynnistämistä. Ohjelmassa taide on

— kansalaisen perusoikeus; ja

— keskeinen osa yhteiskuntaa uudistavaa ja kehittävää innovaatioperustaa, uuden tiedon, taidon, osaamisen ja hyvinvoinnin kokonaisuutta.

Ohjelmassa lähdetään myös siitä, että valtioneuvoston seuraava tulevaisuusselonteko tehdään taiteen ja kulttuurin näkökulmasta ja että keskeisissä yhteiskuntapoliittisissa hankkeissa otetaan käyttöön kulttuuristen vaikutusten arviointimenetelmä. Myös kulttuuribudjetille asetetaan selkeä kehittämistavoite.

Taide on myös taloudellisen panostuksen vaikutusten suhteen verrannollinen tieteseen. Sekä julkisen vallan että yksityisen sektorin lisäpanostukset tieteseen ja tutkimukseen ovat tuottaneet hyviä tuloksia. Näin tapahtuu myös taiteessa, kun resursseja lisätään. Viime vuosikymmenellä valtion tutkimusrahoituksen prosenttiosuus BKT:stä kasvoi tuntuvasti samanaikaisesti, kun kulttuurirahoituksen vastaava osuus laski entisestään. Nykyisellä kulttuuribudjetin mitoituksella on vaarana taiteen perusrakenteen, maanlaajuisen taidelaitoskentän, rapautuminen. Toisaalta myös vapaiden, etukäteen kiintiöimättömien resurssien asema valtion kulttuuribudjetissa on tällä hetkellä marginaalinen. Uusiutumisen ja innovatiivisuuden kannalta on kuitenkin olennaisen tärkeää kyetä joustavaan reagointiin muuttuviin tarpeisiin sekä taiteen ja muiden alueiden välisen vuorovaikutuksen kehittämiseen. Taiteen rahoitukseen tuo epävarmuutta myös rajusti lisääntynyt riippuvuus veikkausvoittovaroista.

Taiteen entistä laajempi käyttäminen yhteiskunnan keskeisenä, strategisena kehitystekijänä edellyttää myös taiteen resurssoinin nykyistä

KA 9/2002 vp — Sirpa Pietikäinen /kok ym.

määrätietoisempaa kasvattamista. Asia on erityisen tärkeä ja ajankohtainen, koska taiteen merkitys korostuu eriytyvässä, monimuotoistuvassa, kulttuuristuvassa ja teknistyvässä tietoyhteiskunnassa.

Eduskunnan on aika käydä linjakeskustelua taiteen asemasta yhteiskunnan strategisena kehitystekijänä sekä taiteen resurssoinnin ja taidepolitiikan kehittämisestä vastaamaan tätä asemaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittavasti,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun taiteen edistämisestä yhteiskunnan strategisena kehitystekijänä.

Helsingissä 19 päivänä kesäkuuta 2002

Sirpa Pietikäinen /kok
Maria Kaisa Aula /kesk
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd

Irina Krohn /vihr
Margareta Pietikäinen /r
Outi Ojala /vas

Ajankohtaiskeskustelu 17.10.2002